

som en Ting, der mulig en Gang kan komme, mulig ikke, tror jeg, at vi paa forstellig Maade udfylde det Spørgsmaal, som dog er Hovedsagen, og udfylde det langt, idet vi ved at give en saadan Lønningslov stryge de Sejl, som kunne fange os nogen Vind til at komme frem imod Spørgsmaalets Løsning, ogsaa inde fra selve Institutionen. Det er jo aabenbart og naturligt, og det kan vistnok ikke siges, at disse Embedsmænd derfor ere mere Materialister, end andre Mennesker til Hobeere, at saalænge Spørgsmaalet om Lønningsernes Ordning er knyttet til selve Skolernes Reform, saalænge de vedkommende Embedsmænd vide, at sammen med en Reform, sammen med en Omorganisation, ville de ogsaa faa forbedrede Forhold, have Kosterne inde fra selve Stolen langt lettere ved at komme til Orde, og de føle sig ikke saa meget bundne af Hensyn til de øverste Spidser og andre, som kunne være imod Omorganisationen og finde, at det bestaaende er saaledes, som det skal være. Efterhaanden vil ogsaa den højtærede Kultusminister derved føle sig forpligtet til at lytte til Kosterne fra sine Embedsmænd, og da vil efterhaanden den offentlige Mening blive mødt ogsaa inde fra selve Institutionen med Krav paa en Omorganisation. Men dette forhindre vi helt ved nu her at ordne Skolernes Lønningsforhold, ved nu at give dem rundelige og gode Lønninger, thi Følgen deraf bliver let, at der indenfor Institutionen kommer den Følelse: Vi have det jo godt nu, alt er jo i Grunden godt; der er ganske vist Ting, der kunde være anderledes med Hensyn til Undervisningen o. s. v. men nu kunne vi godt slaa os til Ro med det, som vi have det. De kunde næsten føle saaledes, for at bruge et gammelt Ordsprog: Nu ere vi godt bænkede, som Ratten sagde, den sad paa Gløstet. Jeg mener tillige, at den eneste Løstetang, den eneste virkelige Løstetang, vi have til at kunne gennemføre en Omorganisation, til at kunne faa Greft ud af Stolen og til at kunne anvise Latin en ganske anderledes praktisk og naturlig Plads i de unge Menneskers Undervisning, end den den nu har, er i Virkeligheden Lønningsloven. Samtidigt med, at vi give denne Lønningslov fra os, samtidigt med at vi vedtage den, lægge vi ned den eneste vægtige Løstetang, vi havde til at gennemføre Forandringer og Forbedringer paa dette Omraade. Denne Mening, at Lønningsloven burde være knyttet til Skolens Omorganisation, har ogsaa hidtil været dette høje Tings Mening, har været Flertallets Mening. Det var i 1881, at den daværende højtærede Kultusminister fore-

lagde et Lovforslag, der i alt væsentligt var et lignende som det, der her er Tale om, et Forslag om Lønninger ved de lærde Skoler. Det var den Gang et Forslag, som ikke stillede noget Krav om flere Embedsmænd og som i øvrigt forlangte de samme Lønninger til Adjunkterne som dem, der nu vil blive givet, og paa nogle Hundrede Kroners Forskel nær den samme Løn til Overlærere og Rectorer. Det blev forelagt her i Tinget i 1881 og gik i Udvalg, men der fremkom ingen Betænkning. Men naar der ingen Betænkning fremkom, saa er man berettiget til at se hen til, hvad de ledende Mænd af dette Tings Flertal den Gang udtalte ved første Behandling om dette Spørgsmaal: en Lønningsreform uanset og uafhængig af en Skolereform. Den første Tale ved denne første Behandling var det daværende ærede Medlem for Bejle (Th. Nielsen), den nuværende Landstingsmand, som bestemte krævede en Reform og samtidigt i sin Tale erklærede, at vi aldeles ikke havde Brug for et saa stort Antal Statslatin-skoler, og i det han bestemte krævede, at en Reform af Stolen sattes i Forbindelse med Lønningsreformen, sluttede han med, at for at Adjunkterne, som vare daarligt lønne, ikke skulde vente paa en Forhøjelse i længere Tid, kunde han anbefale, at disse fik en midlertidig Lønningsforbedring, medens i øvrigt begge Grenene af Spørgsmaalet baade Undervisningen og Lønningerne blev afgjorte samtidigt. Det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (H. Holm) var endogsaa over for Spørgsmaalet om Medlæggelse af Skolerne i ganske særlig Grad radikal, han erklærede, at han var ikke betænkelig ved helt at opgive de offentlige Latin-skoler, men han ventede ganske vist, at det maatte kunde være noget for radikalt for det høje Ting. Han mente imidlertid at det i ethvert Fald hyppeligt kunde lade sig gøre, at Staten kun holdt en eneste Latin-skole, en Normal-skole. Under den Betragtning, at vi altsaa ikke skulde reformere Lønningerne paa et Tidspunkt, hvor vi ikke vidste, hvad det ellers blev til med Stolen, anbefalede han en samlet Organisation, og tilføjede saa, at naar man saa kom til et Resultat hermed, kunde man tage fat paa Lønningerne. Der fremkom, som jeg har ytret, ikke nogen Betænkning fra Udvalget, men dette at Udvalget lod denne Sag ligge uden at fremme den, viser jo ogsaa, at Flertallet den Gang var enig med de ærede Medlemmer fra Flertallets Side, som havde ført Ordet her i Salen for den samme Betragtning, som Mindretallet nu i Dag fastholder og hæver.

Det næste Endringsforslag, jeg skal